

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך תפיסת חיים כתהליך מהווה יסוד לביטחון

כאשר אדם מראש מביט על כל החיים מתוך מודעות - נולדתי לעולם, חלק מהתהליך של כל באי עולם שישנו יום אחרון, וכולם כולל כולם חייבים לעבור את השלב בתהליך שנקרא מוות. הוא יושב ומתרגל עם עצמו לעבור את שלב הלידה הקיצוני. לאחר מכן הוא ממשיך ומתרגל, הוא מצייר לעצמו את תהליך המעבר מהעולם הזה לעולם שאחריו. עם כל הפרטים והשלים שיחולו ויעברו עליו ועל כל הסובבים אותו וכל התלויים בו. הוא מצייר את כל השלבים בתקופה זו, מה עתיד להיות איתו ועם סובביו לפני הסתלקות הנפש, ומה יהיה על קרוביו לאחר מכן, קבורה, שבוע, חודש, שנה. מה יעבור על גופו ונפשו לפני ההיפרדות, ואחריה. מתרגל ומצייר, מתבונן חושב שוקל ומבין. התבוננות זו והרגל זה משפיעים על הנפש, הם סוללים בה את הדרך להגיע לתפיסה שגם כל שאר מאורעות החיים הקיצוניים הם שלבים ולא מקרים בודדים נפרדים לעצמם.

אחרי תרגול שכזה, כאשר צועדים שלב אחר שלב בחיים, אזי גם אם מגיעים למצב שנראה מסוכן. בין אם המצב הזה מוכר מהעבר, ולכאורה נראה כי ישנה סיבה טובה לפחד מהעתיד לקרות. ובין אם זהו מצב שאינו מוכר ולא ידוע ונראה שהסיכון הטמון בו רב ויש ממה לחשוש. מכל מקום הנפש כבר מביטה על העתיד

דע את שמחתך. ההתנגדות מביאה לשמחה. פרק יד'

נתבאר לעיל שהשמחה היא לא בתוצאה, אלא בתהליך שמביא לידי התוצאה. אך יתר על כן, השמחה באה מההתנגדות שניצחתי, מכאן מגיעה נקודת השמחה. ולא רק מהתהליך.

ראשית כל צריך להבין, מי ששמח רק בסוף, זה שמחה מדומה, זה לא שמחת אמת. מי ששמח גם בתהליך, ובסוף הוא שמח ביותר, זו שמחת אמת, וכמבואר לעיל בארוכה.

מדוע השמחה לבסוף היא השמחה השלימה, הסיבה הראשונה, כי ההתנגדות הגמורה מונחת בסוף. השלב האחרון הוא החושך הגמור שעושה התנגדות.

מה עניינה של השמחה, כאשר האדם מתגבר על ההתגלות של יסוד העפר שמוליד עצבות, ממילא חלה בו השמחה. ואין הכוונה בזה לתפיסה הפשוטה שבעת שהתגברתי על העצבות יש שמחה, אלא להגדרה הרבה יותר עמוקה, התגברות על התפיסה של העצבות, על התהליך האיטי שמתגלה מכוח העצבות, שהאדם מצטמצם במקומו על דרך (עירובין ג, ב) אמה עצבה, אלא הוא זוכה למהלך של שמחה, דכיון שאדם שמח הוא נעשה קל ללכת כדלהלן, והוא מתנועע כדרכו. כנגד אותה התנגדות של עצבות, כשאדם זוכה לנצח, מתגלה המהלך שנקרא שמחה. השמחה בעומקה, המהות שלה היא יצירת תהליך באופן שונה. התגברות על תפיסת התהליך של העצבות, ויצירת תהליך חדש, זו המדרגה שנקראת שמחה.

יתר על כן סיבה נוספת, על דרך שנאמר באברהם אבינו (בראשית כד, א) ואברהם זקן בא בימים. אומרים רבותינו, מה כוונת הדבר בא בימים, הוא בא עם כל הימים שלו. בסוף מה שמתגלה, לא מתגלה רק היציאה, אלא בסוף מתקבצים כל החלקים כולם ומתגלים בבת אחת. מכאן מונחת עומק השמחה שנמצאת בסוף. היא לא כוללת רק את המסקנה, אלא היא כוללת את כל התהליך בבת אחת. ומצד כך יש שמחה שלימה בסוף, שלא קיימת כל הדרך כאותה מדרגה של שמחה, אלא כשמחה חלקית. כי התהליך בכל שלב היה חלקי, ובסוף הוא מתגלה בבת אחת כולו. רק כך השמחה לבסוף היא שלימה.

יסוד הרוח מביא לשמחה

כפי שנתבאר כאשר מתגלה שמחה אמיתית בעולם, השמחה אמיתית מתגלה ממקום שחל בו התנגדות. ושורש הדברים בקיצור הוא, דבחטא אדם הראשון נאמר (בראשית ג, יז) בעצבון תאכלנה, הכל מתגלה במהלך של עיצבון. בכללות כל הבריאה כולה מלאה בהתנגדות. אבל מה עומק ההתנגדות שמונח בבריאה הנוגע לעינינו, העצב הוא שורש ההתנגדות. העפר שורש העצבות.

לעומת זאת היכן שורש השמחה בארבע יסודות, בתענוג. כי בשעה שאדם שמח

שבת ו, ד), פירוש תיבת חמושים - מזוינים, שיצאו בכלי זין של מלחמה. זה ברור מה שיציאת מצרים מחדשת מערכת של גילוי של שמחה, של המועדים. שבהם נאמר (דברים טז, יד) ושמחת בחגך, ומה שהם יצאו מזוינים ממצרים זה היינו הך. כלומר, השמחה והחמושים השורש שלהם הוא אחד. חמישה ושמחה זה אותם אותיות, השמחה חמש, שמח אותם אותיות. הרי שהשמחה נתגלתה באדם, ממקום של מלחמה.

יציאת מצרים

במצרים נאמר על בני ישראל (שמות ו, ט) ולא שמעו אל משה מקוצר רוח. הקוצר רוח הוליד עבודה קשה, זה עצבות. במה הייתה העבודה קשה (שמות א, יד) בחומר ולבנים, שהוא גילוי יסוד העפר. ונסתלק מהם יסוד הרוח, על כן היה להם קוצר רוח. במצרים התנועה הייתה, באופן של קוצר רוח, סילוק הרוח ועבודה קשה, זה תנועה בתוך מערכת של עפר, שמולידה עצבות.

אך כאשר הם יוצאים ממצרים, הם הולכים במדבר. כמו שנאמר (ירמיהו ב, ב) לכתך אחרי במדבר, הליכה זו באה מיסוד הרוח. הם יצאו למקום ששורש התנועה מתגלה באופן שונה, תנועה שמתגלה מהסתלקות של עפר, ומגילוי של רוח, (במדבר כז, יח) איש אשר רוח בו, ללכת לפי רוחו של כל אחד ואחד. הגם שיש שמה התנגדויות, על דרך שנאמר (אבות ה, ג) עשרה ניסיונות ניסו אבותינו במדבר. אבל זו יציאה ומציאות אחרת במהלך שונה, וזה נקרא יציאה לשמחה.

כאשר הם יצאו ממצרים למדבר, בודאי שזה היה מקום תלאות, כאמור בכתוב, לכתך אחרי במדבר, בארץ לא זרועה. הם לא הלכו לאיזה מקום שהם יוצאים לשם, וכמו שנאמר (דברים יב, ט) כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה. הם לא מגיעים למנוחה ולנחלה, אם כן היכן המקום של השמחה, בפשטות, מחמת שהם היו במצרים והם יצאו ממצרים, בזה הם שמחים, כי יש שמחה של יציאה מקשיים קשים לקשיים קלים. אך ביתר עומק, הם יוצאים מתפיסת תהליך של מצרים לתהליך של שמחה.

יש שני תפיסות איך אדם תופס את הקשיים שבחיים. מי שהקושי שלו הוא בקושי של עפר, אז הקושי שלו מונח ביסוד העפר, עצבות, בגוף. מי שהקשיים שלו הם קשיים של רוח, הוא יכול לחיות חיי שמחה.

כאשר הם עבדו במצרים היה תהליך של קושי, אבל איפה הקושי היה מונח, הקושי היה מונח בגוף. עבודת אנשים לנשים, עבודת נשים לאנשים. שעבוד פרך. כשהם עובדים במצרים, אז העבודה היא שעבוד של גוף. זה שעבוד מצרים. כאשר הם הולכים במדבר, איפה הקושי מונח? ברוח. הקושי הוא ללכת באופן הלא נודע.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

הוא נעשה קל, כמו שנאמר (בראשית כט, א) וישא יעקב רגליו, ופירש רש"י משנתבשר בשורה טובה, נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת. וכפי שנראה בחוש שבשעה שאדם שמח הוא רוקד. דבר זה בא מיסוד הרוח, מקלות האדם, ולא מכבדות האדם.

כאשר האדם הראשון נברא נאמר בו (בראשית ב, ז), ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה, ותרגם אונקלוס לרוח ממללא. הוא חוטא, הרוח ממללא מושפלת. הוא איבד את הצד של הרוח, איזה צד הוא מתגלה בו עכשיו, עפר. כמו שנאמר (בראשית ג, יט) כי עפר אתה ואל עפר תשוב. היפך השמחה רוח, חל במציאות שנקראת עפר.

כפי שהדבר נראה בסדר בריאתו של עולם, מה מעכב את הרוח מלהתפשט, העפר. בודאי אף על פי שהרוח גם מניעה עפר, יסוד האבק וכדומה. אבל המעכב של הרוח בהתפשטותה, היא נקראת עפר. זה בהגדרת היסודות כמשל, ולפי זה כנמשל לנפש האדם, מה שמעכב את עומק השמחה, זו העצבות. שהיא תולדות העפר.

ירידה מדרגת התענוג

בתחילה קודם החטא, היתה מערכת של שבת וששת ימי המעשה, עינוי ותענוג. התענוג מונח במים, לעומת כך העינוי מונח באש, כפי שנראה בחוש שהיסוד שמענה את האדם ביותר, הוא כששורף לאדם. נמצא שהעינוי באש, והתענוג במים. אך לאחר חטא אדם הראשון שהוא ירד לדרגת עפר, על דרך שנאמר (בראשית ג, יט) כי עפר אתה ואל עפר תשוב, אזי העצבות מגיעה מהעפר, והשמחה מהרוח. והאדם צריך לחזור למדרגה שנקראת רוח, ומצד כך מגיעה מדרגה שנקראת שמחה.

ביתר ביאור, יש שתי כוחות פנימיים שמניעים את נפש האדם: הכח האחד נקרא כנודע מלשון רבותינו, עונג. הכוח השני שמניע את נפש האדם, הוא הכח שנקרא שמחה. כהגדרה כללית מאוד יש גילוי של שבתות, שבת. ויש גילוי של מועדים. עיקר גילוי השבת הוא גילוי של מדרגת עונג שבת, [אף שיש גם בשבת שמחה, אך עיקרה היא עונג].

אך עיקר גילוי מדרגת יום טוב, זה גילוי של שמחה. שבת כלשון הגמרא (פסחים קיז, ב): קביעא וקיימא. ששת ימי מעשה בראשית. הרי שהכוח של העונג בנפש, בא ממקום שהוא קביעא וקיימא. העונג מתגלה באדם מצד שורשו.

לעומת כך המועדים הרי הם לא קביעא וקיימא, הם באו ממקום של מלחמה, דשורש המועדים מיציאת מצרים, כמו שנאמר בתפלת המועדים זכר ליציאת מצרים, שהוא מתחיל מחטא אדם הראשון ותיקונו בגלות ישראל במצרים, והיציאה. כי הכוח של השמחה שבנפש, הגיע ממקום של מלחמה. כמו שנאמר (שמות א, יב) פן ירבה ונלחם בנו, ועלה מן הארץ. וכאשר בני ישראל עלו ממצרים נאמר (שמות יג, יח) וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים. אומר רש"י, מדברי חז"ל (מכילתא בשלח, ירושלמי

ולראות את התהליך שבהם. כך האדם יוצא מתפיסת הנבדלות של הגוף, ואזי אט אט הוא מבחין ורואה את כל ימות העולם כמציאות של תהליך אחד.

מקריית אינה יציבה - תהליך הוא בנין יציב

כבר הגדרנו ויסדנו כי כאשר אדם פוגש בדבר מה שהולך לחולל שינוי הדבר מוליד פחד בנפשו. ובפרק זה התחדד כי הקליטה של דבר כשינוי נובעת מחמת תפיסת מקרייות. ואם כן, הרי שתפיסה זו מעמידה את הנפש על מצע שאינו יציב. ואם אין יציבות, אזי אין ביטחון ויש פחד. כאשר ישנו מקרה שמערער את היציבות, הנפש מחפשת נקודה יציבה להיאחז בה.

אדם שחי בתפיסת מקרייות, הוא בעצם חי בתפיסת גוף, ממילא הוא מחפש דבר מה שנתפס לגוף כביטוי ליציבות. ממילא הוא ירוץ למקלט מתחת לאדמה. הוא יברח לחדר האטום, למרחב מוגן. הוא יתמגן בחליפת מגן מפני וירוסים יחד עם כפפות סטריליות. ויתר על כן, הוא יוסיף ויעטה מסכה איכותית וצפופה במיוחד על האף והפה.

לעומת זאת, גם אדם שאור האמונה לא בקע להאיר בו, ועדיין הוא חי במדרגת נפשו הבהמית. אך אם על כל פנים הוא קנה את תפיסת התהליך בנפשו. אזי, בעיתות מצוקה, כאשר מקרה מסוים נראה כהולך לחולל שינוי, וגם הוא כקודמו מחפש נקודת עוגן ויציבות. אצלו הנקודה הכי חזקה ויציבה בחיים היא - תהליך! מקרה הוא דבר שאינו יציב, להיפך מכך - תהליך הוא דבר יציב. ממילא אדם שחי בתפיסת תהליך, שם גופא בתהליך הוא מוצא את היציבות שמעניקה לו ביטחון אמת.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

עד כמה שהמבט זה על העתיד לבוא כתהליך, מובנה בתפיסת הנפש. ממילא ברור, שאין מקום למערכת הפחד לזעזע את הנפש ולהפריעה יתר על המידה. כי מוות בתפיסת מקרה שתוצאתו העדר ותו לא, אכן מפחיד. אך אם קולטים בנפש את המוות כשלב בתהליך חיי הנפש שימשיך גם אחריו, כאן המוות כבר אינו מפחיד.

אחרי הכל, לא באנו לומר כי מי שחי בתפיסת תהליך אין לו פחד ממוות בכלל. כי ודאי שגם לאדם שקנויה ובנויה בו תפיסת התהליכים, אין זה אומר שהמוות לא יעורר בו כל פחד. גם אדם שישמע את הדברים וישם אותם כראוי, ברור לכל בר דעת שהפחדים שלו לא יעלמו במהרה. כי כל עוד שאדם הוא נשמה בתוך גוף, ותפיסת הגוף היא תפיסת מקרייות, אם כן תפיסת המקרייות נשארת במידה מסויימת, וממילא גם הפחד ממקרי העולם נשאר. אולם ככל שתפיסת התהליכים הולכת ומעמיקה ומושרשת בנפש, ממילא הפחד נותר בחיצוניות ולא חודר פנימה לזעזע את סדרי כוחות הנפש.

הגוף תופס מקרייות - הנשמה תופסת תהליך

ביסוד הדברים יש לדעת כי השורש לתפיסת המקרייות הוא תכונת הגוף. כיוון שהגוף נבדל ומבטו נפרדות, ממילא כך הוא מביט על קורותיו - אסופת מקרים נבדלים כל אחד לעצמו. ובעומק מי שמאיר את תפיסת התהליך היא הנשמה שמהותה אחדות. לאחדות ישנם מספר פנים כאשר אחת מהם היא תפיסת תהליך, תפיסה שמאחדת את המקרים לתהליך אחד.

כוח ההתבוננות מוציא מהכוח אל הפועל את אור הנשמה שכולו תופס אחדות - תהליך. על כן, הדרכנו לשבת ולהתבונן על תקופות בחיים, להתרגל להאיר את אור האחדות בקורות באותם הזמנים,

לקרות - עומדים כאן בפני עוד שלב משלבי התהליכים שאמורים לעבור על כל הנפשות הכרוכות בעניין. וכאשר זהו המבט וזוהי תפיסת הנפש, אזי כבר מערכת הפחד הרבה יותר ממותנת, מושקטת, מורגעת.

ואם כן, גם בדוגמא שנקטנו, אותו אדם שנכנס לקבוצת הסיכון והוא מזומן מדי תקופה לבדיקות רפואיות, אילו היה מביט על סכנת המוות המרחפת עליו מנקודת מבט בתפיסה של תהליך. אזי, אף אמנם כי ישנו כאן מצב לכאורה שאינו פשוט בכלל - הוא עלול לעזוב את העולם בגיל צעיר מאוד יחסית, ולכאורה חבל מאוד כי מבחינתו יש לו עוד הרבה מה לעשות פה בעולם הזה. ויש מקום לרחמנות רבה על אשתו, שעלולה להיעשות אלמנה בודדה בגיל מוקדם. ורחמנות עליה שתצטרך להתמודד לבד עם מספר לא קטן של יתומים על כל המשתמע. מעבר לכך ישנו כאן מקום רב לרחמנות עצומה על כל היתומים האומללים, שהולכים לעבור תקופת יתמות לא קלה.

ישנם בחורים ובחורות שהאב לא ילווה אותם בדרך החשובה לחיי זוגיות ונישואין משלהם. ועוד יותר גרוע מכך, ישנם עוללים רכים קטנים שלא יזכו לגדול באהבתו בהדרכתו בדמותו ובתמיכתו של האב. לכאורה ישנו כאן מקום רב לפחד וחששות: מיגון, הפסד, נפילות, הידרדרויות, צער סבל וכו'. כל זה נכון. אולם מנקודת מבט של תהליך, ישנה כאן מערכת שלימה של נפשות שכרוכות בעניין, וכל הנפשות הללו עומדים בפני אחד מהשלבים החשובים והמשמעותיים בתהליך חיי הנפש שלהם. גם אם הסיכון לנסיגה גדול, אך התהליך ימשיך ויארך. ומי יודע, אולי דווקא ההתמודדות עם הנסיגות והקשיים בשלב זה, יתנו להם כלים להתמודד עם יעדים חשובים אחרים העומדים בפניהם בשלבים היותר מאוחרים בחייהם.

בלבביפדיה אברהם

לד, א. ודברי חיים, מועדים, ר"ה, ד"ה והנה ידוע. ותולדות יצחק, וירא. אב לעומת אב. וזש"כ רש"י (בראשית, כה, יט) וז"ל, הוזקק לומר אברהם הוליד את יצחק (אב ליצחק), לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו, מה עשה הקב"ה צר קלסתר של יצחק דומה לאברהם והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק, עכ"ל. והיינו שהיה קליפה של "אב", שכאילו הוא אביו של יצחק במקום אביו האמתי אברהם, ועי"ז מפקיעים שם אב מאברהם. וכלשון התפארת יונתן (בראשית, כג, ב) שלא יאמרו ליצני הדור דהאמת אתם דמאבימלך נתעברה שרה, דאל"כ כלום יש אב ששוחט את בנו, עכ"ל. וכלשון הפרדס יוסף (שם, כב, ז) דאם היה בנו, אב לא יוכל להיות אכזר לשחוט את בנו יחידו, עכ"ל.

וזהו ענין עצירת נקבים לכל בית אבימלך על דבר שרה אשת אברהם. כי שורש הנקבים (בחצי גוף תחתון) הוא מקום ההולדה (וזהו כח זהו נפילת הנקבים ליציאת פסולת, ואכמ"ל), ושורש כח ההולדה הוא אב המוליד. ופגם אבימלך, פגם של כח ההולדה.

ובפרטות יותר, מדתו של אברהם - חסד, שהוא אב לכל המדות, כנודע. שהם ז' מדות, לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה, כנודע. וזש"כ ויצב אברהם את שבע כבשות הצאן וגו'. ועיין זהר חדש (מדרש הנעלם, כו, ע"ב) שאמרו, ורזא דא רמזי לאבימלך דלא ישלטון בנוי עד דישתלמו אינון שבעה, זכאי קשוט בישראל, לקביל אינון שבעה דרגין דלעילא, עי"ש. וכן הוא בזה"ק (ח"ג, שב, ע"א, תוספת).

וכתב בשערי אורה (ש"ב) וז"ל, לשון שבועה, היא מלשון שבעה. וסוד הענין הוא מ"ש אברהם אבינו לאבימלך, כי את שבע כבשות תקח מידי בעבור תהיה לי לעדה כי חפרתי את הבאר הזאת ע"כ קרא למקום ההוא באר שבע כי שם נשבעו שניהם. הלא תראה שלש לשונות שהזכיר במקום הזה, כל אחד מהן לשון נופל על הלשון. אמר בתחילה כי את "שבע" כבשות תקח מידי, ואמר אחריו על כן קרא למקום ההוא באר "שבע", ומה כתוב אחריו, כי שם "נשבעו" שניהם, הרי ג' לשונות, שבע כבשות, באר שבע, ושם נשבעו, עי"ש. ושורש השבע חסד, אב לכל המדות, אב לכל השבעה. ועיין ילקוט ראובני (וירא, אות קנג) בשם ספר התמונה. וכן ערכים (ערך באר, אות א') בשם ספר התמונה. וספר שושן עדות (שער ג).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה

בראשית, כ, ב – ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחותי היא. ואמרו (ב"ר, וירא, נב, ד) אחותי היא, ע"כ שלא בטובתה. והוסיפו ואמרו (פסיקתא זוטרתא, ויחי, כ, ב) שהרי בראשונה אמר לה אמרי נא אחותי את, והיא לא רצתה, לכך כתוב ויאמר אברהם. ועוד אמרו (בשכל טוב על אתר) שהרי בראשונה אמר לה אמרי נא אחותי את, וכן עשתה, ולפי שנלקחה במצרים לא רצתה עכשיו לומר כן, והוא היה על כרחך אומר כך והיא שתקה. וכתב בפנים יפות (וירא, כ, ה) וז"ל, ויאמר אל שרה אשתו, ולא אמר על שרה אשתו, היינו שאמר כן בפניה והיא שתקה, והוי שתקה כהודאה כדקיי"ל (קידושין, יב, ע"ב), עי"ש.

ואמרו (זוה"ק, וירא, קיא, ע"ב) ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחותי היא, תניין לא ליבעי ליה לבר נש לסמכא על ניסא, ואי קב"ה ארחיש ניסא לבר נש, לא אית ליה לסמכא תדיר על ניסא זמנא אחרא, בגין דלאו בכל שעתא ושעתא אתרחיש ניסא. ואי ייעול בר נש גרמיה באתר דמוקא אשתכח לעינא, הא פקע כל זכותיה דעבד בקדמיתא, ואוקמה כד"א קטונתי מכל החסדים ומכל האמת וגו'. ואברהם כיון דסליק ממצרים ואשתזיב זמנא חדא, השתא אמאי אעיל גרמיה בצערא כדקמיתא ואמר אחותי היא (שזו בעצם לכאורה דעתה של שרה כנ"ל), אלא אברהם לא סמך על גרמיה כלום, וחמא שכינתא תדיר בדיורה דשרה ולא אעדי מתמן, ובגין דהות מתמן, אסמיך אברהם ואמר אחותי היא, כמ"ד אמור לחכמה אחותי את, ובגין כך אמר אחותי היא.

ועיין זוה"ק (תזריע, נב, ע"א) גבי כך שתחלה בלכתם אל פלשתים - אבימלך, אמר אמרי נא אחותי את, ולא אמר בעצמו כמו הכא אחותי, כי ראה מלאך עמה ולא עמו. ולפ"ז לכאורה הכא ראה המלאך עמו (וכתבו שם עוד טעם, עי"ש. ולפ"ז צ"ב סיבת השינוי, ואכמ"ל). ועי"ש (לך לך, פא, ע"ב).

ומהות אמירתו "אחותי", אמרו בזה"ק (וירא, קיב, ע"א) כלא בגין שכינתא קאמר, אחותי בת אבי, ברתיא דחכמה עלאה, ובגין כך אתקרי אחותי ואתקרי חכמה, ועל דא ותהי לי לאשה ב"אחורה", בחביבותא, וכו'. ואמר אחותי, מה אחות לא אתפרש מאחא לעלמין, אוף הכא, דהא אתתא יכילת לאתפרשא, אבל אחותי לא אתפרש לעלמין. וסימנך ולאחותו הבתולה דאתמר לכהן, אתרא דאברהם שריה ביה.

בראשית, כ, ב – ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחותי היא, וישלח אבימלך מלך גרר ויקח את שרה. אברהם, אב-רהם, ולעומתו אבימלך, אב-מלך (עיין כסא דוד, דרוש י"ג, שבת תשובה. ויוסף תהלות, תהלים,

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

הלשון קלה מכולם, ובאותיות זסשר"ץ שהם דין הלשון טפלה, ודו"ק. וכתב בעץ חיים (שער יג, פרק יב, מ"ב) וז"ל, אותיות השינים שהם זסשר"ץ, והם ה' גבורות מנצפ"ך, עכ"ל. ומנצפ"ך אותיות סופיות הנמצאות בסוף ובצד, וזהו ס-צ, ס - סוף, צ - צד. ועיי"ש (שער כה, דרוש ב, מ"ק).

והשריקה היא תולדת ההתנגדות והתוקף והחוזק. וכתב בפירוש המיוחס לר' סעדיה גאון לספ"י וז"ל, זסשר"ץ בין השיניים ובלשון נמוכה, עכ"ל. ובפירוש ר' יהודה ברצלוני לספ"י כתב וז"ל, מגעת מן אמצעות הלשון עד קצהו ונשלמות בחתיכתן בין שתי שורות השיניים, עכ"ל. ובחלק מן הגרסאות כתבו לשון שכובה ושלוחה. והיינו כי

צהר, זהר. עיין רע"ב (בראשית, ו, טז). ועיין הכתב והקבלה (במדבר, לה, כט), וקרבו נתנאל (עירובין, פ"ד, אות א).

והשריקה היא תולדת ההתנגדות והתוקף והחוזק. וכתב בפירוש המיוחס לר' סעדיה גאון לספ"י וז"ל, זסשר"ץ בין השיניים ובלשון נמוכה, עכ"ל. ובפירוש ר' יהודה ברצלוני לספ"י כתב וז"ל, מגעת מן אמצעות הלשון עד קצהו ונשלמות בחתיכתן בין שתי שורות השיניים, עכ"ל. ובחלק מן הגרסאות כתבו לשון שכובה ושלוחה. והיינו כי

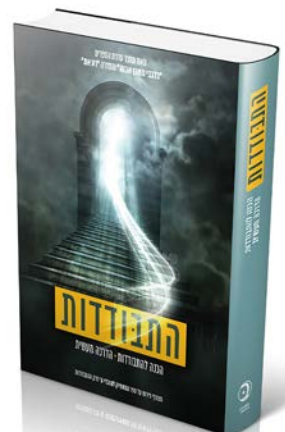
עקב / סצ על פי שנים עדים (דברים, יז, ו). שנים, מלשון מספר שנים. וכן אותיות שן - שיניים. כי שורש הריבוי בשיניים. ובדקות, בשערות. והנה אותיות זסשר"ץ, סצ-שזר. ועיין ספר יצירה, פרק ב', משנה ו'.

ומצינו כמה מקומות שהחליפו רבותינו ס-צ זה בזה, ונעתיק מעט מכך. כתב במצודות ציון (יחזקאל, יז, ט) וז"ל, יקוסס - ענין כריתה, והוא כמו יקוצץ, כי זסשר"ץ מתחלפים, עכ"ל. ובשפתי כהן כתב וז"ל, צעדה כמו סעדה, כי אותיות זסשר"ץ מתחלפות, עכ"ל. ועוד כתב במצודות ציון (איוב, כ, יח) וז"ל, יעלוס - ישמח, וכן יעלוץ, כי זסשר"ץ מתחלפות (ומעין כך כתב במגילת סתרים, אסתר, ח, טו). ועוד כתב שם (שם, ל, יג) וז"ל, נתסו - כמו נפצו בצד"י, כי זסשר"ץ מתחלף, עכ"ל. ובתפארת ישראל (עוקצים, פ"א, מ"ב, יכין, אות יג) כתב וז"ל, והנפוץ, הוא נפוס בחילוף זסשר"ץ, עכ"ל. ועיין רש"ש (מגילה, יב, ע"א) שכתב וז"ל, רש"י ד"ה כצהרים - לשון סיהרא היא וכו', שהס' בא תחת הצד"י במחלוף זסשר"ץ, ויהי צהר - סהר, עיי"ש. וכן

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ר
רמוביץ משלוח ברחבי העולם
03.578.2270

רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ר
מוביץ משלוח ברחבי העולם

בלבביפדיה קבלה אנס

אור א"ס

אנס, א-נס. אלופו של עולם, למעלה מן הכל, בבחינת נס לה-תנוסס.

האזן מאזנת ומחברת, ימין ושמאל, פנים ואחור, שערות ואף ופה, יחדיו. וזהו שורש אנס, שאונס לחבר ב' מדרגות יחדיו.

אזן

חוטם

עיקר אונס נאמר בתורה בזנות, מעשה ניאוף, שנקרא כן מלשון אף, שמוליד חרון אף.

ועוד. אף, ר"ת אנוס-פושע. והוא תחלתו באונס וסופו בפשיעה.

פה

אמרו (ברכות, כד, ע"ב) מגהק ומפהק, הרי זה מגסי הרוח, וזהו כאשר עושה כן לרצונו. אולם העושה כן באונס, צריך להניח ידו על סנטרו.

ועוד. בפה נגלה אות ד'. ואמרו (כתובות, לט, ע"א) המפתה נותן שלשה דברים, והאונס ארבעה. והמפתה נותן בושת, ופגם, וקנס. מוסיף עליו אונס שנותן את הצער. ושם אמרו, ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש, אונס אינו משלם את הצער מפני שסופה לה-צטער תחת בעלה.

ועוד. אמרו (נדרים, כ, ע"ב) ונדרי אונסין, וכו', דא"ל מזמנת לי לסעודתך, א"ל אין, נדר זה עליך, ונדר וחלה הוא או שחלה בנו או שעכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין. וכן שם (כז, ע"א) בגדר נדרי אונסין.

עינים - שבירה

שבירה - מיתה. שבירה במקצת, שינה. ומצד כך אמרו (ברכות, ד, ע"ב) אונס שינה. ואמרו (שם, יג, ע"ב) אמר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ונאנס בשינה, יצא. ועיין רשב"א (ב"מ, מב, ע"א) וז"ל, וקשה לי, גנא בעדנא דגנו אינשי ליפטר, דשינה אנסתו, "ואין לך אונס גדול מזה", שהרי הנודר שלא לישן ג' ימים לוקה וישן (נדרים, טו, ע"א), עיי"ש. ועיין ר"ן (ב"מ, צג, ע"ב). ועיין יומא (כב, ע"א).

ומצד השבירה שהיתה באונס ע"י המאציל (משא"כ חטא עץ הדעת שהיה בבחירה), נעשה טומאה באונס, כמ"ש (פסחים, סז, ע"א) שכן מטמא באונס, וכן חזה קרי לאונסו.

עתיק

בעתיקא תליא מילתא. וכל מהותו למעלה מן הבחירה, כולו מו-שרש בעולם של בעל כורחו, עולם של אונס.

אריך

אנס מוליד חרון אף, ניאוף (עיין ערך קטן חוטם). ואריך מאריך אפיה בכלל ולאנס בפרט.

אבא

צמצום

בחינה אחת בצמצום, מחיצה. ואמרו (עירובין, כ, ע"א) ותניא, כל מחיצה העשויה בשבת, בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון שמה מחיצה.

ועוד. צמצום, תולדתו חלל. ואמרו (ירושלמי, יבמות, פ"ו, ה"ב) ולא יחלל, לרבות שאפילו אנס חילל.

קו

אמרו (יבמות, ק, ע"א) האי נפיש אונסיה, והאי לא נפיש אונסיה. והיינו לעולם ריבוי יתר מכח הקו, ומיעוט יתר מכח הצמצום. ובכתובות אמרו (ג, ע"א) אונסא דשכיח. ובגיטין אמרו (עג, ע"א) אונסא דלא שכיח.

עיגולים

במתן תורה היו ב' מהלכים. א. רצון, אמרו נעשה ונשמע. ב. אונס, כפיה, כפה עליהם הר כגיגית. ומכח אונס וכפיה זו איכא מודעא רבה לאוריתא. והוא השורש לחטא העגל. ובעומק, כל עיגול היקף סביב שכופה ואונס את מי שנמצא בתוכו. וזהו כפה עליהם הר כגיגית.

יושר

יושר, ג' קווים. והאונס אונס אפשרות לג' פנים, ומכריח צד אחד. ובשורש, הקו שהוא קו אחד, אונס את היושר שהוא ג' קווים. והבן שכל הארה עליונה שמאירה לתחתון לא לפי ערך תחתון אלא לפי ערך עליון, זהו גדר של אונס.

שערות

לשון רבותינו כל רז לא אנס ליה. אינו מכביד עליו. אולם אצל מי שרז אנס ליה, היינו מדרגת השערות, מותר המוחין היוצאים לחוץ, שאין לו השגה, ובערכו זהו רז שאינו משיג.

בלבביפדיה קבלה אנס

ועוד. ז"א, אדם. על אדם המזיק אמרו (ב"ק, כו, ע"ב) תנא דבי חזקיה, פצע תחת פצע, לחייבו על השוגג כמזיד ועל האונס כרצון.

נוק'

אמרו (יבמות, לג, ע"ב) פיתוי קטנה אונס הוא. ובגדולה פעמים ברצון פעמים באונס. ואמרו (יבמות, צז, ע"א) נושאי על האנוסה ועל המפותה וכו', נושא אדם אנוסת אביו ומפותת אביו, אנוסת בנו ומפותת בנו, ר' יהודה אוסר באנוסת אביו ומפותת אביו. ועיין קנאת ה' צבאות (ח"ב) וז"ל, בערב היא באה ובבוקר היא שבה, שהוא זמן הזדווגה עם ז"א. והענין הזה נקרא אונס, שהסט"א רוצה לאונס, עכ"ל.

ועוד. פרוד בין ז"א לנוק' ע"י גט. ונחלקו ב' לשונות (כתובות, ב, ע"ב) אי אין אונס בגיטין או יש אונס בגיטין.

ועוד. בלשון ארמית, נשא אשה, אנסיב. אנס-יב.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלוך

אנס והוליד ונעשה אב. בחינת בני אנוסה.

ועוד. אנס אשה נותן "לאביה" חמישים כסף.

אמא

או"א, תרי רעין דלא מתפרשין מהדדי. וחיבורם הוא מעין אונס, שלא יוכל לשלחה כל ימיו. ושורש הדבר אינו אונס דקלקול, דכיון שעשה מעשיו באונס, לכך אונס לא לגרשה, אלא אונס של חיבה.

ז"א

חיבור ז"ן באונס, פרשת אונס שבתורה. ואונס במקצת, אמרו (נדה, יז, ע"א) אונס שינה. ופרש"י וז"ל, מתוך שהוא נאנס בשינה אינו מתאוה לה כל כך ומשמש לקיום מצות עונה בעלמא או לרצותה, ולבו קץ בה, עכ"ל.

ואמרו (יבמות, נג, ע"ב) הבא על יבמתו, בין בשוגג בין במזיד, בין באונס בין ברצון וכו', הוא אונס והיא לא אנוסה, היא אנוסה והוא לא אונס, וכו'. והאמר רבא אין אונס לערוה, לפי שאין קישוי אלא לדעת, אלא בישן.

שיעורים שבועי

ב"קול הלשון" שידור חי

שירות טלפון בחינם הכולל

יותר מ- 5800 שיעורי שמע מהרב

073.295.1245 - ישראל

USA - 718.521.5231 2»3»12

אנציקלופדיה עבודת ה' פנימית אנציקלופדיה מחשבה

שידור חי

חולון - יום ד' 20:30 בדיוק

משפ' אליאס רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

שידור חי

ירושלים - יום ג' 20:30 בדיוק

רח. בלוי 33 סנהדריה

לפרטים 052.765.1571

מילון ערכים בקבלה • כוז"ו

הרביעי) וז"ל, ודע כי ע"י שם זה במוכס"ז יהיה ענין תחית המתים, ולכן קדם אליו שם כוז"ו שהוא גימט' ט"ל, והוא הטל שעתיד הקב"ה להיות בו המתים כמ"ש חז"ל, עכ"ל. וכתב עוד שם (דרושי יו"כ, הקדמה) וז"ל, הגאל, והוא בגימט' שם כוז"ו, טל, והוא בגימט' הוי"ה אחד, וגימט' יד"י י"ה, עכ"ל. וגימט' ג"פ אחד. כ"כ בספר הפליאה. וכתב בספר הליקוטים (כי תשא, לד) וז"ל, ודע, כי מלת כוז"ו בו רמוז רי"א אורות גדולים שאין כל בריה יכולה לקבל מאותם האורות, ונקרא פנים פני ה', שכן תמצא כוז"ו שהוא פנים של הוי"ה במילואו, כזה, כ"ף וי"ו זי"ן וי"ו, בגימט' יאר אורות, וסימנך יאר ה' פניו, ישא ה' פניו, עכ"ל. ולעת"ל לילה כיום יאיר. ועיין שער ההקדמות (צב, ע"א). ופע"ח (שער הברכות, פ"ז).

ובחינה נוספת בשם כוז"ו, כתב בספר הפליאה (ד"ה ונקראים כסא רחמים) וז"ל, וראה והבן שהוי"ה וכוז"ו, הם אדני בגימט'. וראה והבן שאם תצרף כוז"ו ואדני, עולה ד' פעמים הוי"ה, עכ"ל. ויש בחינות נוספות, כגון כוז"ו טפטפיה, וכן טדה"ד וכוז"ו עולים אני. עיין תורה אור (אות קו).

והבן שיש ג"פ בחינות לשם כוז"ו. א. חסד - חכמה, כ"ח-מה, כנ"ל. עיין לימודי אצילות (סוד צמצום, ח"ב). ב. דין, כנ"ל, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו. ועיין בהרחבה באדיר במרום (ד"ה בגולגלתא יתבין תליסר אלפי רבוא עלמין). ג. קו אמצע, רחמים. וכמ"ש בעמק המלך (ש"ו, פרק כט) וז"ל, ובזעיר של כתר חקוק בו שם כוז"ו, שעולה ט"ל. וגם בעולם התיקון הוא חקוק בתלת רישין, אבל עקרו בת"ת דלא אתידע (דהיינו תיקון ג' קרומא דאוריא, ולא טלא דבדולחא כנ"ל) מז' תיקוני גולגלתא, קרומא דאוריא, עי"ש. ועיין שושן סודות (אות רפח, סוד משיח בן יוסף ודוד) ששם כוז"ו בקו אמצע, יסוד ות"ת.

וסוד כוז"ו, כו-זו. כו - שם הוי"ה עצמו. והוא סוד קו אמצע בכוז"ו עצמו. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון

אמרו בזה"ק (ח"ב, רסא, ע"ב) שמא דברכאן וקדושין, כוז"ו (אותיות אחרי שם הוי"ה), רזא דשמא קדישא הוי"ה, דאיהו קדיש בקדושה, ואלין אתון אחרנין אפיקו מניה הני אתון אחרנין, חבורא דהני כחבורא דדכר בנוקבא, והני קדישין עלאין רזא דקדושה. אליו אתון אחרנין אקרונ טל, טל השמים, רזא דחושבנא דאתון דיליה (כוז"ו עולה בגימט' טל. ועיין ספר הליקוטים, שמות, ג' מיני טל, עי"ש), בגין דהכא לתתא קיימין כל מילין בחושבנא. ובחינה נוספת בשם כוז"ו, בסוד הוי"ה אלקים הוי"ה, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו. כמ"ש בזה"ק (ח"א, כג, ע"א) ואין מידי מציל דא י"ד הוי"ה, דאיהו יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א (י"ד אותיות), ואיהו כוז"ו במוכס"ז כוז"ו אף הם י"ד אותיות. ואמרו (זהר חדש, לד, ע"ב) ובניה כח, כ"ח אתון דקרא קדמאה דבראשית, כ"ח מ"ה, דאיהו חכמה, מחשבה. יהו"ה אלקינו יהו"ה, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, ע"כ. עולה כ"ח אותיות. ובתיקונים (ד, ע"ב) אמרו, י"ד פרקין דאצבעאן, והאי איהו ויאמר כי י"ד על כס י"ה, ואינון רמיזין הוי"ה אלוקינו הוי"ה (בה' אצבעות יד ימין) ובחמש אצבען דיד שמאלא י"ד פרקין רמיזין כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, ואינון כ"ח, דאתמר עליהו ועתה יגדל נא כ"ח ה', עי"ש. ועי"ש (טו, ע"א. מ, ע"א. סח, ע"ב. קל, ע"א). ועיין עץ חיים (שער מ, דרוש י"ג). ופע"ח (חג המצות, פרק י"ט).

ושם כוז"ו הוא דין, ביחס לשם הוי"ה שהוא רחמים. וכנודע שאותיות אחרי לעולם הם בחינת דין. וכמ"ש שם בתיקונים (פט, ע"א) ורזא דמלה, ה' אלוקינו ה', יד הגדולה (חסד), כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, י"ד החזקה (דין). יד עלאה (גדולה) מסטרא דימינא, יד תתאה (חזקה) מסטרא דשמאלא. ועיין שער הכוונות (דרושי ברכות השחר, ברכת על נטילת ידים). והבן שכיון ששם כוז"ו שורשו דין כי אחרי הוי"ה כנ"ל, לכך הוא מצורף לאלקים, ודו"ק (אולם יש כוז"ו לעצמו שהוא חסד (בערכין), עיין שער הכוונות, דרוש העמידה, דרוש ה-ו). וכתב בשער הכוונות (דרושי הקדיש, דרוש א', כוונת הקדיש

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829